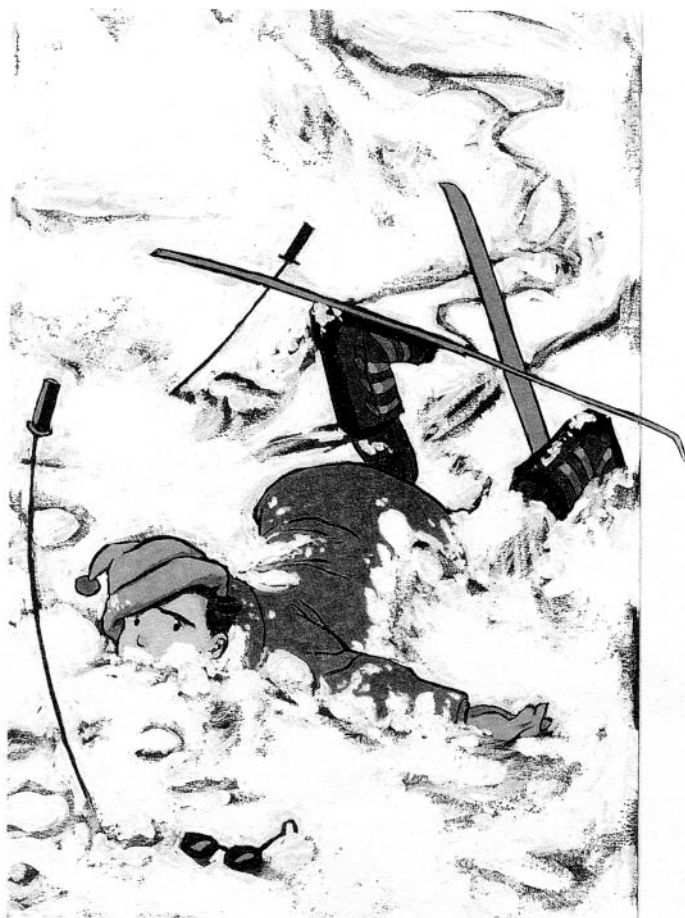


Propostes didàctiques

Neu i gossos...
!Quin embolic!

Elaborades per Joan Andrés i Teresa Soler



NEU I GOSSOS... ¡QUIN EMBOLIC!

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Enric Lluch*.

Il·lustracions: *Anna Miralles*.

Edicions Bromera/Alzira, 1994

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 35

Format: 13 × 20,5 cm, 96 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 12 anys.

RESUM ARGUMENTAL

Castany i la seua colla d'amics arriben a una estació d'esquí per aprendre a esquiar. L'escola ha organitzat el viatge, per això els acompanyen Antoni, el professor de ciències naturals (gran coneixedor de gats, gossos i granotes), i Isabel, la professora de llengua.

Només arribar, ja comencen els problemes: els donen l'habitació 28 del segon pis, molt a prop de la del professor, i, a més, l'han de compartir amb Hipotenusa, que és el pilota de la classe. És clar que Antoni els vol tenir ben vigilats, però Castany i els seus amics, com que no estan disposats a deixar-se controlar, neutralitzen l'Hipotenusa i es dediquen a jugar a les cartes i a visitar l'habitació de les xiques.

L'endemà, com estava previst, van a les pistes d'esquí on Joan, un monitor que sembla tret d'un camp de concentració, els dóna les primeres lliçons, que no els serveixen de molt per-

què tot són bacs i rebolcons. Pitu s'estavella contra un pal de ferro i li han de posar quatre punts al peu.

Després d'un dia esgotador i d'un sopar que no val res es retiren a l'habitació on, com és habitual, es posen a jugar a cartes. Quan ja pensaven d'anar-se'n a dormir, senten un soroll a la porta i, en obrir, es troben un gosset. Finalment, després de moltes discussions i d'una lliçó magistral d'Hipotenusa sobre la raça del gos, decideixen quedar-se'l, cosa que obliga Hipotenusa a dormir en terra.

L'endemà, mentre els companys passen un dia més de martiri a les pistes, Pitu, amb l'excusa del seu peu malalt, es queda a l'hotel i se'n va a la canera, on tracta de vendre el gos, però allí ni el volen comprar ni se'l volen quedar. En vista de l'èxit, tota la colla decideix quedar-se'l.

A la nit, quan més entusiasmat estan fent-li festes, entra Antoni, que ja s'ensuma alguna cosa, i de poc no els sorprén amb el gos. Passat el perill, pensen anar-se'n a dormir, però tornen a rascar a la porta i en obrir es troben un altre gosset. Davant del nou problema, Monxi decideix que l'endemà ha de quedar tot solucionat i, per tal de tenir les mans lliures i acompanyar Pitu, fingeix estar malalt i aconsegueix quedar-se a l'hotel. No obstant això, no solucionen res perquè Isabel, la mestra, s'ha quedat per cuidar-los i no els lleva la vista de damunt. Afortunadament, almenys aclareixen el misteri de l'origen dels gossets.

Quan torna la resta de la colla de les pistes d'esquí, Hipotenusa els alerta que els gossets tenen el nas sec, i que això vol dir que estan malalts. Espantats, es plantegen la necessitat de portar les bestioles a cal veterinari, però, per discreció, acaben portant-les a un vell entés en animals anomenat Palanegra, que els diu que els gossos estan sans, encara que en realitat no en té ni idea.

Finalment, desesperats per no trobar una solució adequada que els allibere dignament d'aquelles criatures, pensen que, potser, el millor que poden fer és regalar els gossos al mestre, perquè, al cap i a la fi, com tots saben, ell és un ena-

morat dels animals. Per això, l'endemà, camí de la neu i a l'autobús, el mestre els fa saber que li han deixat a la porta de l'habitació, dins d'una bossa blava i amb una nota plena de faltes d'ortografia, dos gossets que pertanyien a uns holandesos i que, a més a més, sap que un alumne li ha preguntat al conserge alguna cosa relacionada amb uns estrangers i uns gossos.

En això, però, arriben a les pistes d'esquí i Antoni els comunica que seguiran l'assumpte després. Castany i els seus amics saben que els han descobert i esperen a veure què passarà. En acabar l'última sessió-martiri d'esquí, Antoni reuneix la colla d'amics i, encara que els pega uns quants renegons, ells ja poden respirar tranquils perquè, per fi, els gossets ja tenen amo.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Amb un estil desenfadat, fresc i àgil, Enric Lluch ens mostra, mitjançant un viatge a la neu, com són les relacions entre els alumnes i els professors i ens fa veure les diferents perspectives i interessos que tenen sobre un mateix fet.

La història planteja un continu estira i arronsa entre Antoni, el professor, i els alumnes. L'un i els altres posen tot el seu enginy per portar el contrari al seu terreny. Per això en la lectura d'aquest llibre, professors i alumnes es poden sentir fàcilment identificats.

L'agilitat del relat i l'autenticitat del tema és una bona motivació per aconseguir el plaer per la lectura, alhora que pot servir per tractar alguns dels temes que es plantegen diàriament entre els alumnes i els professors, especialment quan es planifica el viatge de final d'escolaritat. Així, un tema que se'n desprèn és la conveniència d'establir consensuades entre tots unes normes de comportament amb les quals, prèviament a la realització del viatge, queden clares les bases de relació entre els uns i els altres.

Però l'interés del llibre no acaba ací, perquè la seua lectura ens proposa espontàniament molts altres temes que podem tractar mitjançant el debat o el treball en equip, tant a nivell oral com escrit. Així, entre altres, podem trobar temes tan suggeridors com, per exemple, els següents:

-Buscar solucions, mitjançant el debat, al clima de desconfiança que hi sol haver entre professors i alumnes.

-Investigar sobre la problemàtica dels animals abandonats, veure quines solucions s'hi donen al seu poble i com es podrien millorar.

-Estudiar si el tractament que dóna Antoni als xiquets («criatures imberbes») i a les xiquetes («benvolgudes joves») és el més correcte, i analitzar les diferències entre el mestre («dur i autoritari perquè així es fa de respectar») i la mestra («dolça i un miqueta blada»), analitzant al mateix temps la societat sexista i les situacions quotidianes que ens aboquen a aquest comportament, i les possibles solucions.

-L'Hipotenusa ens pot donar peu a tractar el tema de l'estudi i comprovar com avui es valora més aquell qui no estudia que el que sí que ho fa. Podem introduir-lo amb la pregunta: ¿Estudiar està de moda?

-Analitzar el comportament que cal tenir en els llocs públics com hotels o mitjans de transport.

-¿Cal imitar sempre el comportament dels adults? ¿Què podem considerar més saludable: beure vi com el mestre o aigua com els alumnes?

-¿És convenient la lectura? ¿Què caldria fer per aconseguir aficionar els joves a la lectura?

-¿Per què ens avorrim? ¿Quines possibilitats tenim al nostre abast per a no avorrir-nos? ¿És el joc un bon mitjà per a combatre l'avorrim, o més bé serveix per promoure les dissensions entre els companys?

-¿Ens alimentem com cal? ¿Què penseu de les creïlles amb gust de carn i de la carn amb gust de creïlles? ¿Què deu ser això de la mutació alimentària?

L'AUTOR

Enric Lluch i Girbés va nèixer a Algemesí (Ribera Alta). Llicenciat en Història per la Universitat de València, actualment treballa de mestre. De tots el gèneres literaris, els que més li agraden són el conte i el teatre infantil. Ha guanyat diversos premis literaris, com el Jaume I, el de Narrativa Curta i el Vicente Jacinto Pérez. Ha publicat títols com: *Potosnàgel*, *Pallorfeta*, *El faraó Totun-nas* i *El rei Panxut redola i el rei Primal s'envola*, aquest últim, editat en aquesta mateixa col·lecció, va obtenir el premi Samaruc dels bibliotecaris valencians al millor llibre infantil publicat l'any 1992.

LA ILLUSTRADORA

Anna Miralles va nèixer a Madrid l'any 1959. És llicenciada en Belles Arts i es dedica professionalment a la il·lustració tant de llibres com de còmics, activitat en què destaca i en què ha treballat tant per a editorials espanyoles com franceses. A més de *Neu i gossos... ¡quin embolic!*, també és l'autora de les il·lustracions dels llibres *La secta del Graal*, *El rei dels óssos*, *La màquina infernal* i *Grafitis*, tots ells publicats per Edicions Bromera.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Les propostes didàctiques d'aquesta col·lecció es presenten separades del llibre de lectura per deixar al criteri de la mestra o del mestre la possibilitat d'usar-les una vegada llegida la història. Encara que les propostes han estat elaborades pensant en el currículum escolar del tercer cicle d'educació primària i de primer cicle d'educació secundària obligatòria, fóra convenient triar, entre els exercicis i jocs proposats, els més adequats per a cada nivell, com també els més conve-

nients a les necessitats, els gustos i els interessos dels alumnes de la classe. Per les mateixes raons, aquestes propostes de treball són ampliables o modificables en qualsevol aspecte.

En les propostes didàctiques següents, s'han inclòs una sèrie d'activitats que ajudaran els alumnes en l'anàlisi i el comentari de text. En aquest sentit es proposen uns exercicis que analitzen l'estructura, el narrador, l'estil i els personatges de la narració, sempre amb activitats escaients a l'etapa evolutiva de l'alumne, intentant i aconseguint un equilibri entre l'activitat instructiva i lúdica per despertar l'interés dels alumnes per les propostes de treball. Cal, però, recordar que la lectura ja és, per ella mateixa, una activitat suficientment recreativa, completa i instructiva i que, en conseqüència, no requereix cap activitat complementària per a ser interessant i enriquidora.

Tanmateix, no seria apropiat aprofitar la lectura d'un llibre per a treballar tota una sèrie d'exercicis gramaticals i repassar els objectius de l'àrea de llengua i literatura, ja que podríem despertar en els alumnes una actitud contrària a la desitjada.

Manuel Vázquez Montalbán afirma que qui llig no viu una vegada sinó moltes més, perquè el fet d'experimentar les aventures, els problemes i els viatges dels personatges d'un llibre, significa conèixer altres vides i viure-les amb més intensitat.

No obstant això, és cert que llegir comporta un esforç per part del lector. De vegades no és fàcil comprendre de seguida què se'ns vol contar, però, sovint, quan s'ha superat aquest moment, comença l'autèntic camí vers el plaer de la lectura. Per això, si s'aconsegueix que els lectors i les lectoras superen aquest primer esforç, estem segurs que viuran no sols una vida, sinó moltes més.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:.....

AUTOR/A:.....

ILLUSTRADOR/A:.....

EDICIONS BROMERA

COLLECCIÓ:..... Núm.:.....

1. Contesta:

-¿Qui són els amics de Castany?

-Antoni ordena el que s'ha de fer la primera nit després de sopar, però, ¿què fan Castany i els seus amics?

-¿Què li passa a Pitu el primer dia de curset d'esquí?

-¿Són tractats d'igual manera tots els membres de la colla de Castany?

-¿Qui es queda els gossets per fi?

2. L'autor titula cada capítol amb una frase suggeridora que ens dóna idea del que hi passa.

-¿Quina frase posaries tu per encapçalar cadascun dels capítols de la novel·la?

3. ¿Què hauria passat si Antoni no haguera acceptat els gossos? ¿Com hauria acabat la història? Reescriu el final del llibre.

4. Fes una valoració crítica del llibre on expresses la teua opinió. (¿Què t'ha agradat més del llibre i què és el que no t'ha agradat tant? Explica per què.)

B) ESTUDI I ANÀLISI DE L'OBRA

1. L'ESTRUCTURA

L'estructura temporal de *Neu i gossos... ¡quin embo-lic!* és lineal, és a dir, l'autor presenta els fets d'una manera ordenada segons passen en el temps. Generalment, les novel·les d'estructura lineal consten de tres parts: introducció, nus i desenllaç.

1.1. Resumeix cadascuna de les tres parts del llibre.

Introducció:

.....

Nus:

.....

Desenllaç:

.....

1.2. ¿Creus que es podria alterar l'ordre i començar la narració pel desenllaç? ¿Què passaria? ¿En què variaria la història?

.....

2. EL NARRADOR

El narrador és la persona que conta la història, que assigna l'ordre en què passen els fets, que descriu on ocorren les coses, indica les actituds, els gestos i els moviments dels personatges, i que al mateix temps descriu i reforça els continguts dels diàlegs.

2.1. Canvia les expressions en cursiva (que són les que utilitza el narrador per reforçar els diàlegs) per altres expressions que t'agraden més.

—¡Ostres! —*esclatà*—, ¿on heu amagat les maletes?
Pitu volgué esmenar-ho.

—Les maletes, les desfem en un instant, Antoni, i, de seguida, al llit. De veritat.

—¿Com diu? —*vaig preguntar amb un fil de veu.*

—¿Qui estava fumant ací dins? —*preguntà.*

—¿Els vendreu o us els quedareu? —*preguntà Marian Torres.*

—No ho sabem... —*vaig dir jo mirat-me Marian Verger de reüll.*

—¡Home! —*esclatà Monxi*—, un altre de la colla del sentiment.

Una narració és omniscient si és contada per una persona desconeguda, que sembla saber el que parlen i senten tots els personatges, com si estiguera alhora en tots els llocs, i per això la història es narra en tercera persona. Una narració també pot ser subjectiva si el narrador conta la història en primera persona i és un personatge més de la novella o el seu protagonista.

2.2. ¿El narrador de *Neu i gossos...* *¡quin embolic!* parla en primera o en tercera persona?

2.3. ¿La narració és omniscient o subjectiva?

2.4. Fixa't en aquest fragment del llibre que està narrat en primera persona: «*De seguida, les xiquetes se n'anaren a la seua habitació i nosaltres obrírem la porta i, vestits com anàvem, ens tapàrem cap i tot. Durant més de mitja hora estiguérem més callats que un difunt, esperant els colps forts del mestre... Poc després, l'un rere l'altre, caiguérem de son*». Reescriu-lo en tercera persona.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. L'ESTIL

L'estil és la manera peculiar d'escriure d'un autor i els recursos (narració, descripció, diàlegs, metàfores, comparacions, el·lipsis...) que utilitza per aconseguir motivar els lectors.

3.1. ¿Què predomina en el llibre que acabes de llegir: la narració, la descripció o el diàleg?

3.2. ¿Amb quina d'aquestes denominacions catalogaries el text?

terror	reflexió	realisme	agilitat
ecologisme	romanticisme	humor	intriga
lirisme	avorriment	emotivitat	diversió

3.3. ¿Quin tipus de llenguatge creus que utilitza l'autor: culte, col·loquial, vulgar o especialitzat? ¿Per què?
.....
.....

3.4. Com hauràs pogut comprovar, un dels recursos que utilitza l'autor són les expressions i frases fetes. Explica el que signifiquen cadascuna d'aquestes que apareixen al llibre.

Porteu cara de ciri.

.....
La cosa quedà en aigua de tramussos.

.....
Boquejava com els tencons.

.....
Mirà de gaidó.

.....
Donar corriola al mestre.

.....
Posà ulls d'ovella ofegada.

.....
No badà boca.

.....
3.5. De tant en tant el text és emmarcat entre cometes. ¿Per què creus que les posa l'autor?

4. ELS PERSONATGES

Com ja saps, els personatges són les persones, els animals o les coses que formen part de l'acció de la novel·la. Normalment, en totes les narracions hi ha un o més personatges que són els protagonistes.

4.1. L'autor de *Neu i gossos... ¡quin embolic!*, per tal de remarcar els trets físics o psíquics dels personatges, els descriu amb una frase colpidora. Així, de Sanchis diu que és ample i gros com una pilota. Busca al llibre i digues com són:

Antoni

Penya

Garcia

Mamen Torres
Montse Feliu
Joan el monitor
El senyor Palangra
La parella d'holandesos

4.2. Quasi tots els personatges de la història se'ls ha batejat amb algun malnom. Així Carceller és Hipotenusà. Quins són els malnoms de:

Sanchis: Penya:
Castany: Garcia:

4.3. De segur que ja heu motejat alguns mestres de la teua escola. Escriu alguns dels malnoms que utilitzeu i explica el motiu pel qual els heu posat.

.....
.....
.....
.....

4.4. *El joc dels personatges.* Un dels jugadors ha de pensar un dels personatges que apareixen en el llibre. El joc consisteix a encertar el personatge, fent preguntes que són contestades només amb un *sí* o un *no*. En general es posa un límit de 10 a 15 preguntes, depenent de l'edat dels jugadors i de la complexitat dels personatges.

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Imagina que tot l'embolic dels gossos, l'han organitzat els estrangers per amagar el robatori d'unes joies que han comés a l'hotel. Inventa una història al voltant d'aquesta idea i escriu-la al teu quadern.

5. ¿Per quines comunitats autònomes passaries per anar des de la teua localitat a l'estació d'esquí de Núria?

.....
.....

6. Imagina que una vegada a l'hotel vosaltres voleu anar a una discoteca i el mestre vol que aneu a veure un museu. ¿Quins arguments trobaríeu perquè canviara d'opinió?

.....
.....
.....
.....

8. Un joc molt interessant és el de «millorar el producte». Com haureu pogut comprovar, els esquís són molt difícils de controlar. ¿Com milloraríeu els esquís perquè no foren tan lliscadissos?

Dibuixa el projecte i explica el seu funcionament.

9. Un telesquí és un telefèric que permet als esquiadors pujar fins a les pistes, però també el podríem definir com: cable amb un enganxador per fer caure molts bacs als ignorants.

¿Com definiries?:

Un pi enmig de la pista:

.....
Un trampolí de salts:

.....
Un casc d'esquí:

.....
Un trineu: